ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
МОСКАЛЕНКА Олександра Вікторовича
«Корекція самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти в процесі занять спортом»
на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України 28 жовтня 2025 року **МОСКАЛЕНКО Олександром Вікторовичем** було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «**Корекція самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти в процесі занять спортом**» та її обговорення (науковий керівник – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Оксана МАРЧЕНКО).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання було прийнято рішення надати здобувачу **МОСКАЛЕНКУ Олександру Вікторовичу** позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Сучасний український соціум, детермінований складними військовими, економічними та соціальними викликами, потребує не просто адаптації, а стратегічно стабільного розвитку, ключову роль у якому відіграє психологічно стійка, конкурентноспроможна молодь. У цьому контексті сфера фізичної культури та спорту перетворюється з суто оздоровчого інструменту на потужний засіб цілісного становлення особистості, що формує такі ключові якості, як резилієнтність, цілеспрямованість та комунікативну компетентність. Однак, глобальна та національна статистика фіксують критично низький рівень рухової активності серед молоді. В Україні лише близько 28% юнаків та 18% дівчат віком 15-19

років регулярно займаються фізичною активністю. Ця ситуація посилюється впливом гіподинамії, домінуванням сидячих ІТ-активностей та популяризацією в соціальних мережах ідеалізованих, часто недосяжних, образів тіла. Внаслідок цього формується так званий «розрив очікувань», що провокує розвиток негативного фізичного «Я» та дисфункціональної самооцінки.

Для студентів 16-20 років, які перебувають на етапі активного психофізіологічного дозрівання та професійного самовизначення, адекватна самооцінка фізичної підготовленості виступає важливою детермінантою навчальної мотивації, соціальної адаптації та емоційної стійкості. Питання адекватного сприйняття власного фізичного стану є важливим як для психофізіологічного розвитку, так і в контексті освітніх впливів, що реалізуються в закладах фахової передвищої освіти.

Попри значний масив теоретичних розробок, питання створення прикладних міждисциплінарних програм корекції самооцінки фізичної підготовленості у закладах фахової передвищої освіти потребує подальших досліджень. Зокрема, залишаються не розробленими експериментальні програми, що інтегрували б виховні, спортивні, психодіагностичні та мотиваційні втручання в єдиний педагогічний комплекс.

Водночас, освітні програми закладів фахової передвищої освіти лише фрагментарно інтегрують корекцію та розвиток цієї ключової характеристики.

Існує гостра суперечність між:

– зростаючою потребою в розвитку психологічно стійкої особистості та обмеженими можливостями освітнього середовища щодо системної корекції самооцінки;

– накопиченим масивом теоретичних знань про самооцінку та відсутністю практичних, апробованих технологій її формування;

– індивідуальним характером становлення самооцінки та переважно груповими формами організації фізичного виховання.

Усвідомлення цих суперечностей дозволяє сформулювати наукову проблему дослідження: розробка та апробація програми корекції самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти, яка враховує мотиваційні, соціокультурні та особистісні чинники. Таким чином, актуальність полягає в необхідності подолати ці суперечності шляхом розробки та впровадження в освітній процес спеціальної педагогічної технології, спрямованої на корекцію самооцінки фізичної підготовленості, що забезпечить цілісний розвиток особистості майбутнього фахівця та підвищить ефективність його професійної підготовки.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Плану науково-дослідної роботи

Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр., згідно з темою кафедри теорії і методики фізичного виховання 3.3 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (номер державної реєстрації 0121U108938). Внесок дисертанта як співвиконавця теми полягав у теоретичному обґрунтуванні, проєктуванні та експериментальній перевірці технології корекції самооцінки фізичної підготовленості здобувачів передвищої фахової освіти в процесі занять спортом з метою спрямування мотивації на досягнення успіху, підвищення рівня рухових якостей та формування адекватного самосприйняття фізичного «Я».

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

– - уперше теоретично обґрунтовано та розроблено технологію корекції самооцінки ФП здобувачів фахової передвищої освіти в процесі занять спортом: структура технології визначена системою критеріїв ефективності (мотиваційний, діяльнісно-практичний, психоемоційний), реалізується через чотири взаємопов'язані вектори впливу (ціннісно-світоглядний, мотиваційно-рефлексивний, психоемоційний, діяльнісно-практичний) та інтегрує мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивно-підсумковий компоненти;

– уперше розроблено й апробовано експериментальну інтегративну програму реалізації технології корекції самооцінки ФП, яка поєднує спеціально організовану рухову активність, кіберспорт та психолого-освітні тренінги, що трансформує кіберспорт з форми дозвілля в педагогічний інструмент, як мотиватор для фізичного самовдосконалення;

– уперше системно досліджено взаємозв'язок фізичної підготовленості, мотиваційного спрямування та самооцінки фізичного «Я» здобувачів фахової передвищої освіти різного професійного спрямування (спортивного та інформаційно-технічного профілів) та доведено вплив освітнього середовища на адекватність самооцінки фізичної підготовленості;

– уперше у ході поглибленого аналізу ефективності впровадження технології корекції самооцінки ФП побудовано статистично значущу поліноміальну модель ($F = 160{,}103$; $p < 0{,}0001$), яка пояснює 67,2 % загальної дисперсії та описує нелінійний зв'язок між початковим викривленням самооцінки ФП та ефектом її корекції; модель дозволяє прогнозувати динаміку адекватності самооцінки ФП залежно від вихідного рівня невідповідності суб'єктивних та об'єктивних показників;

– уперше встановлено статистично значущий зв'язок ($p<0.05$) між самооцінкою ФП, статтю та мотиваційним спрямуванням здобувачів фахової передвищої освіти: показано, що позитивна самооцінка ФП статистично

значуще підсилює орієнтацію на досягнення – це підтверджується значущими відмінностями між групами за критеріями мотивації досягнення успіху ($p<0.05$).

Практична значимість роботи полягає у розробці технології корекції самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти в процесі занять спортом (структура технології визначена системою критеріїв ефективності - мотиваційний, діяльнісно-практичний, психоемоційний - та реалізується через чотири взаємопов'язані вектори впливу) та методичних умов (інтеграція мотиваційного, когнітивного, діяльнісного і рефлексивно-підсумкового компонентів) її реалізації. Втілення технології передбачало реалізацію експериментальної інтегративної програми на основі поєднання спеціально організованої рухової активності, кіберспорту та психолого-освітніх тренінгів, що трансформує кіберспорт з форми дозвілля в педагогічний інструмент мотивації до фізичного самовдосконалення.

Сформульовані в дисертації висновки і пропозиції упроваджено в практику Київського фахового коледжу зв'язку під час проведення практичних занять із студентами І-го та ІІ-го курсу в рамках дисципліни «Фізична культура (акт впровадження від 03.04.2024 р.); в освітній процес Відокремленого структурного підрозділу «Київський транспортно-економічний фаховий коледж Національного транспортного університету» (акт впровадження від 15.05.2025 р.); в освітній процес кафедри теорії і методики фізичного виховання ВСП «Івано-Франківський фаховий коледж фізичного виховання НУФВСУ» під час занять зі студентами 1 та 2 курсів бакалаврського рівня (акти впровадження від 07.05.2025 р.); в освітній процес кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України, для впровадження в матеріали навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, 2 курс (акти впровадження від 17.04.2025 р.).

Теоретичне значення отриманих результатів. Одержані в процесі дослідження результати дають змогу систематизувати масив наукової та науково-методичної інформації й розширити наявні уявлення про особливості формування та корекції самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти різного професійного профілю. Уточнено зв'язки між суб'єктивними оцінками й об'єктивними тестами, запропоновано інтегральний показник «дельти» узгодженості, окреслено роль освітнього середовища та специфіку контингентів неспортивного (ІТ) і спортивного профілю в організації навчально-тренувального процесу та моніторингу. Представлені в дисертації системний і комплексний підходи можуть слугувати

методичною основою для подальшої розробки проблематики з деталізацією теоретичних положень і результатів для впровадження в освітній процес і науково-дослідну роботу закладів фахової передвищої освіти та ЗВО фізкультурно-спортивного профілю, а також у діяльність профільних федерацій і центрів фізичного виховання. Таке узагальнення формує цілісну теоретичну платформу для стандартизації діагностики, планування корекційних впливів і наукового супроводу програм підвищення адекватності самооцінки фізичної підготовленості.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Висока вірогідність кількісних даних досягається за рахунок значного обсягу дослідження, кількості випробовуваних, отриманих цифрових даних, використання в роботі сучасних методів дослідження та застосування адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 12 наукових публікаціях: 9 статей у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, одне з яких проіндексоване у базі даних Scopus (Q4); 3 публікації апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації оприлюднені у матеріалах конференцій та доповідях на: X Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції (Київ, 2023, Ун-т імені Бориса Грінченка); на X Міжнародній науково-практичній конференції «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії (Дніпро, 2023); IX Міжнародній конференції «Сталий розвиток і спадщина у

спорті: проблеми та перспективи» (Київ, 2024); I та II Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми фізичного виховання різних груп населення» пам'яті професора Т. Ю. (Київ, 2024, 2025); XVIII Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух», присвяченої 95-річчю Національного університету фізичного виховання і спорту України, (Київ, 2025); VIII Всеукраїнській електронній конференції з міжнародною участю «Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, терапії та реабілітації» (Київ, 2025); IV Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Біомеханіка спорту, оздоровчої рухової активності, фізкультурно-спортивної реабілітації: актуальні проблеми, інноваційні проєкти та тренди» (Київ, 2025).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно здійснено аналіз літературних джерел, даних мережі Інтернет та передового досвіду. Здобувач самостійно визначив мету, сформулював завдання, об'єкт і предмет дослідження; розробив дизайн емпіричного етапу та протоколи збору даних. Виконав добір і адаптацію психодіагностичних інструментів (зокрема шкал самооцінки та мотивації), організував та провів обстеження вибірки, забезпечив стандартизоване тестування фізичної підготовленості. Здійснив повний цикл оброблення даних: кодування, статистичний аналіз (у т.ч. побудову регресійних/GLM-моделей), інтерпретацію результатів і верифікацію висновків. Розробив концептуальну модель і структуру Технології корекції самооцінки, підготував навчально-методичні матеріали й координував пілотне впровадження. Забезпечив етичний супровід дослідження, підготував текст дисертації, таблиці й ілюстративні матеріали, а також здійснив наукову апробацію результатів. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота МОСКАЛЕНКА Олександра Вікторовича «Корекція самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти в процесі занять спортом» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію МОСКАЛЕНКА Олександра Вікторовича «Корекція самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти в процесі занять спортом» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання щодо теоретичного обґрунтування та розробки технології корекції самооцінки фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти в процесі занять спортом та експериментальної перевірки ефективності розробленої Технології. Робота є адекватною поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження, яка засвідчує відсутність порушення академічної доброчесності.

Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу МОСКАЛЕНКУ Олександру Вікторовичу ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує вченій раді НУФВСУ утворити разову спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Москаленка Олександра Вікторовича з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Мирослав ДУТЧАК, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри оздоровчо-рекреаційної рухової активності Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Олена АНДРЄЄВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувачка кафедри оздоровчо-рекреаційної рухової активності Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Людмила ДОЛЖЕНКО, кандидат наук з фізичного виховання і

спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України;
опонент: Ігор БАКІКО, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор кафедри фізичної культури, спорту та здоров'я Луцького національного технічного університету;
опонент: Вікторія БІЛЕЦЬКА, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувачка кафедри спорту та фітнесу Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор	Мирослав ДУТЧАК
Д.фіз.вих., професор	Олена АНДРЄЄВА
К.фіз.вих., доцент	Людмила ДОЛЖЕНКО
Голова засідання, К.фіз.вих., доцент	Марина ДЕДУХ

Підписи Мирослава Дутчака, Олени Андрєєвої, Людмили Долженко, Марини Дедух засвідчую

Начальник відділу кадрів

Національний університет фізичного виховання і спорту України * м.Київ * код 02328433 ВІДДІЛ КАДРІВ

28.10.2025